

Naročnina mesečno 5 kron. Za inozemstvo se računa naročnina dvojno. - Pismenim vprašanjem znamko za odgovor. — Vse pošiljatve na naslov lista „Sedanjust“.

SEDANJUST

Oglasi: 1/2 strani K 750.—, 1/4 K 380.—, 1/8 K 200.—. Manjši oglasi po 4 K peti vrsta. Pri večkratnem oglaševanju popust. Mali oglasi beseda 1 K, debelo tisk. 2 K.

Protič o reviziji ustave.

Zagrebski „Jutranji list“ priobčuje razgovor svojega dopisnika z g. Protičem. V naslednjem podajamo glavno vsebino Protičevih izjav.

Ustavo smo dobili po dolgem oklevanju. Odlazalo se je ž njo tudi zato, ker se je hotelo prikrivati pravi namen (Veliko Srbijo? op. ur.) in prisiliti opozicijo, ki ima veliko zaslombo v ljudstvu, na sprejetje ustave, kakoršno se je hotelo in sicer brez resnega sporazuma. Protiča se je hotelo pridobiti za tako ustavo. Ker pa ni šlo, „se je Pribičević potrudil, da je bil prvi Vesničev kabinet onemogočen na tako nekorekten in nepošten način, da ne najdemo sličnega med resnimi in poštenimi ljudmi.“ Kljub temu so pokojni Vesnič in drugi zopet sedeli v vladi s — Pribičevićem. Zakaj? Samo zato, ker je Pribičević predstavitelj take ustave, kakršno se je hotelo uvesti s silo. Tudi Pašić se je glede ustave strinjal s Pribičevićem. S Protičem se ni posvetoval niti Pašić. Ker ni niti stranka hotela dovoliti obrazložitve Protičevega ustavnega stališča, je Protič odstopil kot predsednik kluba. Z ozirom na naš notranji in zunanji položaj in državno gospodarstvo je potrebno, da čimprej pride do revizije ustave. Ker hočejo centralisti pustiti ustavo nedotaknjeno, zato slepijo ljudstvo z nekakšno nevarnostjo, ki ne obstoja. Sprememba ustave ne dela nobenih težkoč. Čim se stranke sporazumejo, kaj naj se spremeni, pride predlog pred parlament in potem se skupščina razpusti. Najdalje štiri mesece pozneje se nova zbornica sestane ter razpravlja o spreminjevalnih in dopolnilnih ustavnih predlogih. Ni res, da so potrebne tri petine poslancev za spremembo ustave. V čl. 125. ustave je rečeno, da ima kralj pravico stavljati spreminjevalne predloge zbornici. Sicer je naša država po dobroti sedanje vlade policijska država, vendar je oblika še vedno ustavna. Če odgovorna vlada svetuje kralju spreminjevalne predloge, je v tem oziru odklonjena vsaka težava. Sedanje vladno krizo more rešiti radikalna stranka kot najmočnejša skupina. Vlada se sestavi bodisi s predhodnim sporazumom strank, ali pa s poznejšim pridobivanjem, kakor je to napravil Pašić. Proti taki radikalni vladi bi bili edini nasprotniki policajdemokrati. Z druge strani pa

bi se udeležile zborničnega delovanja tudi vse parlamentarne stranke (torej tudi Radičevci in komunisti? op. ur.). Zanimivo je, da je zahteva za spremembo ustave prišla tudi iz vrst sedanjih vladnih strank in sicer iz glavnega organa radikalne stranke „Samouprave“. Pribičević je itak poosebljeno nasprotje vsaki svobodi in posebno napram časopisju je opetovano prišlo do kršitve ustave. Isto velja tudi glede potnih izkaznic. V verifikacijskem odboru so se vezali policajdemokrati s komunisti, katere so pozneje postavili pred vrata. Hercigonja, ki je bil v zvezi z atentatorji, je dobil baje uradni potni list, da pobegne pred sodnim preganjanjem, župan v Slav. Brodu in vodja komunistov pa je ostal na svojem mestu, ker zanj jamči — hrvatski kralj. namestnik! „Moja akcija — je rekel Protič — je napravila demokratom mnogo škode, kar je popolnoma prav, ker so demokrati škodljivi državi in razkrajali državni (protidržavni? op. ur.) element.“

To je torej vsebina Protičevih izjav. Protič obelazuje Pribičevića kdt eksponenta (predstavitelja). Ne pove sicer čegavega, vendar pa se da to slutiti, kar mi že davno vemo, ne smemo pa zapisati. Edino kot tak more sedeti v vladi. Kdor ve, da je Protič moral tudi 1913. leta odstopiti kot minister radi sličnih vzrokov in da je Protič nepomirljiv nasprotnik pruskega militarizma, temu je jasno, čegav eksponent je Pribičević. O protidržavnih elementih smo v tem smislu že pisali, pa smo bili zaplenjeni.

Josi Kremen:

Ali je to svoboda?

Težavno in nevarno je bilo, ko smo v letih 1916, 1917 in 1919 revolucionirali vojaštvo na fronti, v zaledju in civilno prebivalstvo doma, nevarno zlasti za nas, ki smo bili zaznamenovani z zhamkami „p. v.“ ali „p. u.“, to je politično sumljiv, politično nezanesljiv. — A Krekov duh je bil v nas, zato nismo prenehali. Vedno in povsod smo povdarjali: Slovinci, Hrvatje in Srbi smo bratje, vsi ene krvi. Mi hočemo svojo državo, svojega vladarja, svoje ministre! Hočemo popolno politično svobodo in v okvirju le-te popolno gospodarsko svobodo jugoslovanskega kmeškega in delavskega

ljudstva! In tako se je zgodilo, da je ljudstvo vse vshičeno podpisovalo majniško deklaracijo, da je do mozga pretréslo avstrijsko vladno vsenemško časopisje, ki je kričalo vse iz sebe: Jug gori! Pomagajte! A mi smo polagali mine dalje in ko se je približala oktobra 1918 ura odrešenja, tedaj so prilezli slovenski dezertjerji iz avstrijske armade od vsepovsod, prijeli za puške, razorožili mažarski šturmbatoljon v Ljubljani in ustavili prve vlake. Z rampo so ropotale strojnice, ob kupejih pa so hodili slovenski fantje, sad naše propagande, ukazujoč: „Im Namen des jugoslawischen Staates: Waffen ablegen! (V imenu Jugoslavije: Odložite orožje!) Kako debelo so gledali majorji, obersti in ekscelence generalje, nam pa je valovilo v duši ene same misli: Živela svoboda jugoslovanskega naroda!

Ali res?

O, kako bridko nam je danes! Ne samo, da je še stotisoči Jugoslovancov po krivdi svetovnega imperijalizma in militarizma deloma po brezbriznosti jugoslovanskih odgovornih činiteljev pod tujim jarmom, marveč postal je 14 milijonski jugoslovanski narod brezpravna raja slučajno vladajoče kapitalistično-centralistične gospode. V okvirju naše nove države, ki je ustavna (!) monarhija, ne samo, da so takozvane „pravice“ državljanov samo na papirju, marveč je postal celoten naš narod suženj brezobzirnega, vsak pravni in družabni red razdirajočega velekapitala. Padli smo v gospodarsko robstvo, kot ga ne pomni človeška povestnica hujšega.

Prosim, ali je to svoboda, ko mora naš kmet prodajati živino in poljske pridelke po slepih cenah tistih par izvozničarjev, ki mažejo na viših mestih, pa prodajajo našo živino v Italijo po 60 K kg in še dražje. Ali je to svoboda, da mora isti kmet plačevati fabriške izdelke tako drago, da mu pohajajo zadnji soldi? — Ali je — prosim — to svoboda, da morajo stotisoči delavcev garati na dan za borne krone, s katerimi si kupujejo jedva jelo, družina pa je bosa, naga, raztrgana in razcepana? — Ali je to svoboda, ko morajo duševni delavci in uradniki s svojimi številnimi družinskimi člani stradati mesece in mesece, da si prihranijo za — srajce? Na drugi strani pa sedi partičev, se masti, pije šampanjec in za-

pravljala doma pri eni pojedini na sto tisoče? — Ne, to ni svoboda!

Človek bi obupal, ko bi ne imel vere, vere v večno Pravico, ki se bo uveljavila, ker se mora uveljaviti. Ko se bo ljudstvo zopet zbudilo in se obrnilo od zlatega teleta zopet k Bogu in spolnjevalo Njegove večne zapovedi, takrat bo vzevel Jugoslavija in prepojila Srbe, Hrvate in Slovence z vse objemajočo krščansko ljubeznijo.

Takrat bo pa tudi konec — robstva!

Dopisi.

Sv. Križ pri Kostanjevici. Predvsem nekoliko zgodovine. Dne 8. maja t. l. se je vršil pri nas javni shod Kmetske Zveze. Shoda sta se udeležila tudi neki pravnik Kuntarič in posestnikov sin Jože Stritar. V pozi branitelja morale je Kuntarič zabavljati proti župniščem in kaplanijam, kar je ljudstvo tako razjarilo, da se je vse shrnilo proti njemu. Jože Stritar se je preril Kuntariču na pomoč. Hoteč preprečiti pretep, je v tem trenutku gospod kaplan vlil nekaj vode iz korca v največjo gručo in s tem osvežil ne samo Kuntariča in Stritarja, temveč tudi naše. Seveda se s tem ni nikomur nič žalega zgodilo. Po vseh pravilih naravne človeške pameti bi morala biti samostojneža hvaležna g. kaplanu, ker ju je rešil iz nevarnega položaja. Toda surovina ne pozna hvaležnosti in Jože Stritar udari g. kaplana s tako silo, da mu prebije bobnič na desnem ušesu in tako težko poškoduje, da so posledice udarca ostale trajne.

Vsa zadeva je seveda prišla pred pristojno oblast. Mi se sicer ne zastopimo na zvite paragrafske kluke, dejstvo pa je, da ste dve sodbi vzbudili v nas zelo čudne občutke, kakor da ... (stoj! preti § 104 srbskega kriminalnega! — op. ured.). Kostanjevsko tehtnico pravice je imel v rokah g. Grum. Ta je 1. za kaplana prav neverjetno kazala: 1000 K globe, — 2. za hudodelstvo pa dokaj bolje: Stritarju 400 K globe!

Dr. Adlešiča, kot zastopnika g. kaplana, sodišče v Kostanjevici baje ni niti obvestilo o razpravi, pač pa Stritarjevega zagovornika dr. Vasiča. Če je to res, potem ... Sicer pa čujemo, da je okrožno sodišče v Novem mestu kot višja oblast razveljavilo sodbo zoper Stritarja, ker je Kostanjevica sodila v zadevi, za katero ni pristojna. Tu gre za očevidno hudodelstvo. Če je ta verzija resnična, bo ljudstvo pozdravilo to sodbo z največjim zadoščenjem. Tudi g. kaplan Tomazin se je pritožil. O tej vzklicni obravnavi pa bomo poročali svoječasno.

Samostojneži pa naj vedo, da je zastonj ves trud okužiti naše v jedru še pošteno ljudstvo s svinjskimi napadi na največje prijatelje kmetskega stanu — na duhovščino.

Gospodarstvo.

Vinogradniki! Kaj nas uči ljubljanski vinski sejem? Pri ravnokar končanem vinskem sejmu povodom ljubljanskega velikega sejma od 3. do 12. septembra, se je izkazalo, da konzumenti, krčmarji in trgovci z vinom iščejo v prvi vrsti le

kvalitetno boljša vina in plačujejo za taka neprimerno visoke cene. Posebno v Belgradu, Zagrebu in Ljubljani je povpraševanje za prvovrstnimi kvalitetnimi vini naravnost ogromno. Vinogradniki! Letošnje leto nam obeta sicer izborne vinske kapljice. Dajmo, izrabimo ugodne konjunture in pridelajmo čimvečje množine kvalitetnih vin: Pred vsem, ne začnimo prerano s trgatvijo! Če bo treba in če se je bati prevelikih zgub, podbirajmo raje po enkrat, dvakrat pred glavno trgatvijo. Poberimo, če je treba, tudi posamezne rane sorte poprej, a z glavno trgatvijo pa počakajmo najmanj do Terezijene! Sortirajmo in izbirajmo grozdje pri glavni trgatvi! Vsak tudi najmanjši vinogradnik lahko pridelava prvovrstno kvalitetno vino, če boljše grozdne vrste zase potrga in spreša. Bolno, po cidiju ali kakih drugih boleznih napadeno grozdje, potem zeleno, v zrelosti zaostalo grozdje od zelo pozno zorečih domačih grozdnih vrst ali manj dozorelo grozdje sploh od bogato preobloženega trsja, končno gnilo grozdje je pri tem izločiti, to se pravi na trsu pustiti in šele na zadnje potrgati in posebej sprešati. To zadnje daje premešano s podbirano dobro domačo pijačo, kazi pa neverjetno kvalitete, če ga ne izločimo pri glavni trgatvi. Manjši posestniki, pri katerih se ne izplača posebej prešati pri glavni trgatvi izločenega slabega grozdja lahko istega pri četrtem prelaganju (pri četrtem delu) dodenejo košu in spravijo mošt, ki nateče odslej naprej, kot manj vrednega posebej. Srednji in večji vinogradniki pa pridelajte čimveč sortnih vin! Potrgajte posamezne grozdne vrste tudi v mešanih

Fran Radešek:

LISTEK

Na „Sionu“.

Toda, kakor strela z jasnega neba je zadonel klic mornarjev na straži pri topu: „Sousmarin“ (podmornica). Ljudje so pobledeli, konji, v slutnji bližnje nevarnosti, pa so začeli biti s kopiti, trgati se in grizti okrog sebe. Vsled divjanja konj je bil prehod na krovu z enega dela parnika na drugi del popolnoma onemogočen, le ozek tram na sredi vhodne odprtine so porabljali mornarji kot brv.

Ko pa je zadonel rezek glas zvona, je panika dosegla vrhunec. Nekdo mi je zbil naočnike raz oči, ko je divjal mimo mene. Sam se čudim, kako sem si ohranil še toliko hladnokrvnosti, da sem v gnječi najprej iskal in tudi našel ščipalnik, kateremu je manjkal — hvala Bogu samo košček stekla. Na stopnicah v dolnje prostore so se suvali in prerivali med oglašujočim kričanjem. Nekateri so prihajali navzgor napol oblečeni, drugi pa

zopet s kovčegi in z vso svojo prtljago. Nekdo je vrgel težak kovčeg v čoln, a mornar je kovčeg zgrabil in ga vrgel skozi odprtino v dolnje prostore, da se je razletela vsebina na vse strani.

Medtem so pa mornarji raz poveljniškega mostu metali med potnike rešilne pasove. Kdor je imel srečo, je dobil po štiri, pet pasov, sebičnost pa je bila tolika, da niti svojemu prijatelju ni hotel odstopiti vsaj en pas. Prišlo je do tepežev, kar je še bolj podžigalo vznemirjenost. Mnogi so se drenjali k ograjam in se pripravljali na skok v morje, kar so preprečili mornarji s samokresi v rokah.

Z odločnim nastopom so mornarji prisilili vojake nazaj, dasi ni bilo nikjer več prostora kot pod kopiti do skrajnosti razdraženih konj. Okrog topa je nastal precejšen prazen prostor za nekoliko mornarjev. Stal sem stlačen v največji gnječi in med vednim prerivanjem, da se nisem mogel ganiti. Izmed naših vojakov so jih nekaj določili za donšanje streliva iz dolnjih prostorov.

Oči sem imel vedno uprte na jadernico in njeno okolico. Kar zagledam vodne brazde in sledeč tem brazdam, kjer so tvorile oster kot, sem opazil majhen predmet, ki se je vedno bolj približeval našemu parniku. Bil je periskop (opazovalnica) pod vodo plavajoče podmornice.

Naš parnik se je umikal podmornici z vso brzino in sicer v cik-cak smeri, tako, da smo imeli podmornico enkrat bolj na levi, drugič bolj na desni.

Top je bil med tem že pripravljen in konečno je zagrmel prvi strel. Pritisk zraka je bil silovit. Granata je padla v morje nedaleč preko cilja. Mogočen stolp vode se je dvignil v zrak in se v tisočih mavričnih, od solnca obsevanih kapljicah zopet zrušil v morsko gladino. Drugi strel. Granata je pala izpred cilja. Ista prikazen. Tretji strel. Granata zadene cilj. Voda, ki jo je strel dvignil v višino, se razdeli in v dveh čudovito lepih raznobarvenih lokih se razprši na obe strani, na sredi pa se pojavi gost,

vinogradih posebej in sprešajte jih posebej, ravajte se vedno po goraj občrtanih navodilih, kar se tiče časa in postopanja pri trgatvi. Na ta način bi se lahko pridelalo najmanj tri četrtine od celotnega vinskega pridelka kvalitetno vino v vrednosti najmanj 50 odstotkov več, kakor je navadno vino, ki ga pridelamo in za katerega je le težko najti odjemalce. Letos se ceni celotna vinska produkcija na Štajerskem na približno 400.000 hl v vrednosti 800 milijonov kron. Če se pa ravnamo po zgoraj navedenih navodilih, dvignemo vrednost produkcije za nadaljnjih 300 milijonov kron, to je povisek nad eno tretjino skupne vrednosti, ki se lahko doseže samo z nekoliko več in smotrenega dela. Zatoraj vinogradniki! Zvišajmo vrednost letošnjega vinskega pridelka!

B. Puklavec,

Tedenske novice.

Sestanek zaupnikov radi ustanovitve županske zveze za politični okraj Novo mesto se vrši 3. t. m. v ponedeljek ob 10, dopoldne v Rokodelskem domu. Posebno župani in občinski odborniki naj se udeležijo sestanka polnoštevilno, ker bode navzoč tudi predsednik glavnega odbora županske zveze za Slovenijo g. poslanec Stanovnik.

Ustanovni občni zbor kat. prosvetnega društva v Novem mestu se je vršil v torek zvečer ob precejšnji udeležbi. Na predlog gosp. dr. Česnika je bil izvoljen g. dež. sod. svet. dr. Fischinger za predsednika in g. urednik Fr. Radešček za zapisnikarja občnega zbora. Na predlog g. Munda je bil soglasno izvoljen društveni odbor. Članarina se je določila na predlog g. uprav. Mejaka na 4 K mesečno ter enkratna vpisnina 2 kroni. Debate pri slučajnostih so se udeležili gg. dr. Ažman, Mejak, dr. Česnik, kaplan Gornik, Munda, Gregorec in Radešček, ki je izjavil, da je

črn dim, ki se je v podobi velike vedno manjše krogle izgubil v zraku. Morje se strnilo, prekrilo in ... bilo je kakor poprej ... mirno in tiho.

Na parniku je zavladalo nepopisno veselje. Vse tesnobe pičle četrte ure so bile pozabljene. Pijača se je delila na krovu in med petjem in smehom so letele dobro zabeljene srbske in francoske kletvice na izdajalske — Italijane.

Torpile se borbe ni udeležil in je ves kritični čas plaval v ozadju. Po srečno uspelem potopitvenju podmornice pa je odplul za jadernico.

„Sion“ je čez dve uri, ob 4. popoldne prispel v Mesino. Tu smo čakali noči ter si ogledovali s parnika posledice svoječasne potresa v Mesini. V trdem mraku smo odpluli v družbi italijanskega torpiljerja in tretji dan opoldne smo se izkrcali na Rifu.

Pozneje smo zvedeli, da je bil „Sion“ ob povratku potopljen na — istem mestu.

pripravljen poučevati srbščino, ako se prihlasi dovoljno število članov za poučni tečaj, kar je občni zbor pohvalno in soglasno vzel na znanje. Predsednik je končno ugotovil, da je društvo nepolitično in da je vsake mu katoličanu, ki se kot tak tudi javno ne boji priznati, mogoče postati član društva brez ozira na stan in spol.

Na prvi seji novoizvoljenega odbora Katol. prosvetnega društva se je društveni odbor konstituiral sledeče: Predsednik g. dež. sod. svetnik dr. Josip Fischinger, podpredsednik g. P. Mrak, I. tajnik g. prof. dr. M. Gorjanc, II. tajnik g. vikar I. Žerjav, I. blagajnik gospa Pickova, II. blagajnik g. Fran Pelko, knjižničar gđc. Knobleharjeva, odborniki pa so: g. dr. Česnik, g. prof. Kovač, urednik F. Radešček in gđc. Štravbarjeva.

Pouk srbščine prične že v ponedeljek ob 6. uri v dvorani Rokodelskega doma, kjer se bo določilo vse nadaljno. Pristop imajo samo člani katoliških prosvetnih organizacij. — Bog živi!

Volitve v cenilno komisijo za osebno dohodnino so se izvršile ob zelo slabi udeležbi volilnih upravičencev. V davčnem okraju Novo mesto, Trebnje in Žužemberk je prišlo na volišče 10 odstotkov volilnih upravičencev. Največ glasov je dalo Novo mesto in sicer v korist liste g. Rudolfa Faleskinija, kar se je tudi pričakovalo. V Trebnjem je imela lista g. Ivana Košaka večino, toda v Žužemberku se naši ljudje sploh niso udeležili volitev. Lista g. Ivana Košaka je bila enotno in disciplinirano voljena, kar služi na čast našim volilcem, dobila je 52 glasov. Nasprotna lista je dobila 158, 103, 153, 154 in 99 glasov: torej niti dva kandidata nasprotne liste nista dobila enakega števila glasov. V Črnomlju je zmagala naša lista. V vseh ostalih voliščih v Sloveniji prihajajo poročila o zelo slabi udeležbi volilnih upravičencev. Meroдавni činitelji bodo morali to upoštevati in spremeniti način volitev, ki nikakor ne odgovarja svrhi, radi katere se volitve razpisujejo.

Zlata poroka. Izredno redek dogodek med starimi novomeškimi koreninami smo imeli priliko doživeti v četrtek dne 22. septembra. V lepo okrašeni kapiteljski cerkvi je izvršil g. prošt dr. Seb. Elbert cerkveni obred zlate poroke zakonskih g. Leopolda Fischera in gospe Marije rol. Senica. Tej redki slavnosti je razen sorodnikov prisostvovalo številno občinstvo. Oba slavljence sta navzlic visoki starosti še vedno krepka in čila. Slavljencema in njunim sorodnikom naše najiskrenejše čestitke.

Poročil se je v Kranju g. dr. Božidar Fajdiga z gđc. Olgo Rakovčev. Ženin je sin gosp. gimn. ravnatelja v Kranju, ki je bil dolgo vrsto let profesor v Novem mestu. mati pa je rojena novomeščanka. Novoporočencema želimo obilo sreče!

Umrli je g. Ivan Krajec, bivši tiskar v Novem mestu. N. v m. p.! Spoštovani rodbini naše iskreno sožalje!

Nesreče. Gospa Terezija Dolenc, vdova po grmskem ravnatelju, si je lansko leto v svoji dolgi in mučni bolezni vsled oslabelosti pri padcu zlomila desno nogo. Enaka nesreča jo je zadela v nedeljo zjutraj ter si je pri tem zlomila še levo nogo. Naše iskreno sočutje!

V znamenju vzgoje. Prejeli smo: Ponovno čujemo pritožbe, da se na tukajšnji kr. gimnaziji neki gospod profesor I. a razreda med

poukom za vsako malenkost do skrajnosti razburja, preklinja dijake in starše, obklada vse s priimki, katerih so morda vajeni v Čehoslovaški, ne pa še mi v Sloveniji. P. n. ravnateljstvo kr. gimnazije vljudno prosimo, naj dotičnega gospoda opomni na pojmi olike.

Gosp. dvorni svetnik Šuklje je s svojimi članki v „Slovencu“ o železniškem vprašanju pri nas vzbudil splošno pozornost. „Sedanost“ je o njih že pisala in ugotovila avtonomistično, stvarno podprto stališče najstarejšega slovenskega politika. Tudi njegovi politični članki v Jugoslaviji niso nič manj važni. Če in v koliko se g. dv. sv. Šuklje strinja z načrtom avtonomije SLS, je postranska stvar, glavno je, da je pristaš avtonomističnega principa.

Razvaline ob mostu vsekakor niso v nobeno čast Novemu mestu in Kandiji. Kakor namenoma ste na obeh koncih mostu, kjer je najživahnejši promet, dve podrtiji brez vsake hasni in le na sramoto prizadetim občinam. Ako sta lastnika teh podrtij brez vsakega čuta estetike radi morebitnega koristoljubja, bi morali občinski možje sami ukreniti potrebno, da se to škandalozno sramoto odstrani s popolnim porušenjem razpadlega zidovja, kjer se odlagajo stvari, ki spravljajo v resno nevarnost zdravje bližnjih stanovalcev in mimoidočega občinstva.

Ameriška slovenska javnost se zanima z vprašanjem, kaj je z denarjem, ki ga je svojčas poslalo Republičansko združenje za slovenske vojne sirote in vdove. Etbin Kristanova navzočnost v Ameriki je to vprašanje znova spravila v ospredje. Z „republikansko“ etiketo Kristanovega kalibra belgrajska vlada ne bo imela uspeha. Škoda denarja davkoplačevalcev.

Ribniški proces, kakor se splošno imenuje sodna razprava v Vel. Laščah radi liberalnega denuncijansta izza avstrijske dobe, odkriva težko rak-rano na našem narodnem telesu. Ribniški g. dekan Skubic je liberalcema Križmanu in Arkotu sodno dokazal ovađstvo. Priče so dalje izpovedale, da je bivši župan Mrhar v Dolenji vasi ovađil tudi gosp. župnika in poslanca Škulja. češ, da je srbofil. Radi tega je gg. župniku Škulju in dekanu Skubicu pretila vrv okrog vratu. Da se je cela stvar spravila takrat s sveta in da sta ostala gg. Skubic in Škulj pri življenju, se mata zahvaliti rodbini Smodej v Ribnici, ki je pridobila avstrijske nemške častnike, da niso ovađbe porabili za nadaljno preiskavo, dasi so bili v to poklicani. — To je sramoten madež na gnilem slovenskem liberalstvu, ki je pa toliko sramotnejši, ker ni osamljen. Svoje gnjusno ovađstvo proti svojim sorojakom nadaljujejo liberalci še danes. Njim so se pridružili še samostojneži. Dovolj je, ako pregledamo stenografske zapisnike belgrajske zbornice, kjer se od slovenske strani blati SLS in duhovščino, poslužujoč se pri tem podlega ovađstvu, da na ta način očrniijo nasprotnika in s tem slovensko ime — prej pred Nemci in sedaj pred Srbi. Znani samostojneški poslanec si je baje izgovoril pljunek v obraz. Toda tudi taka kazen je za ovađuhe — preblaga.

V celjski „Novi dobi“ se pritožuje dr. Kukovec nad učiteljstvom, češ, da je bil v veliki zadregi, ko je bil v Belgradu vprašan, če more jamčiti, da ima vsak učitelj v svoji vasi vsaj pet organiziranih demokratov. — Dr. Kukovec je s tem morda nehote priznal, da se Belgrad predvsem zanima, kdaj pride zadnji slovenski duhovnik pod peto liberalnega učiteljstva, ki slepo izvršuje politična navodila iz Belgrada; učni uspehi so itak

postranska stvar, glavno je denar in naslov, kajne? g. „hofrat“ Gangl. Toda zanimivo je, kako naj se liberalci širijo po vaseh, ko v isti številki „N. Doba“ v drugem stolpcu izjavlja, da je demokratska stranka izrazita zastopnica meščanstva. Dr. Kukovec se prizadeva pokazati nevernemu svetu svojo stranko kot stranko ljudstva, pa pride njegov lasten list in ga lopne s priznanjem, da je policajdemokratska stranka izrazita zastopnica meščanstva. Seveda v kolikor liberalci še niso presedlali pod pop Janjičovo mantiljo, kjer več nese. Ne vemo, kako bo dr. Kukovec gledal svojega urednika; morda še bolj strupeno kot tistega poslanca v zbornici, ki je skoraj pri vsakem medklicu gosp. ministra za soc. politiko zakukal ku-ku. Nekoga dne pa se oglasi neki poslanec in v odgovor na „ku-ku“ zakliče: „E, vala, baš si kukavica!“

O boleznih kralja Aleksandra se širijo med ljudstvom najneverjetnejše vesti. Niti vlada, niti njeno časopisje ne smatra za potrebno, pojasniti javnosti na razumljiv način, zakaj je kralj Aleksander — kljub ozdravljenju — še vedno v tujini. Ker se v zadnjem času širijo razburiljive govorice, češ, da se kralj brani prestola, dalje, da noče priseči na „policajdemokratsko ustavo“, ker baje pričakuje

rezultat Protičeve akcije. — Zato pričakujemo, da bo vlada tem govoricam napravila konec z jasno in točno izjavo o tem najobčutljivejšem vprašanju.

Kolinska cikorija je kot domača in najboljši izdelek splošno znana. Zahtevajte jo povsod!

Ameriški novičar.

Raznoterosti. Rudarsko gibanje v West Virginiji je zavzelo obseg državljanske vojne, toda brez političnih stremeljenj. Vojska zveznih držav nastopa v obrambo kapitalističnih interesov. Upor bo zadušena v krvi, ker nobena stranka noče popustiti, rudarji pa niti sami prav ne vedo, za kaj gredo. Tudi v drugih ameriških državah ni mnogo bolje. Draginja in brezposelnost goni ljudi iz Amerike. Ker je izpisek imen naših rojakov, ki so se pred kratkim vrnili v domovino, preobširen, omenjamo samo Martina Kosa iz Ločne. — V Clevelandu se je tistanočil politični klub, v katerem so zastopane vse (?) stranke. V odboru kluba so: M. Lah, M. Pogorelec, A. J. Žužek,

Tomažič in Eržen. — V Clevelandu je avtomobil povozil in notranje poškodoval Feliksa Prelogarja, ki zahteva nič manj kot 11 milijonov kron odškodnine.

Poroke. Na Ely, Minn. A. Struna iz Kleč pri Žužemberku s Kristino Ruter in Franc Bolak iz Vel. Globokega pri Krškem z Anico Košak iz Male Račne pri Grosupljem.

Umrli so. Na Ely Mihael Habjan star 68 let. V Njujorku Adolf Ferencak, ameriški vojak-letelec, padel iz zrakoplova. — Katarini roj. Mihelič iz Preslja pri Črnomlju je umrl mož J. Ribič v Dillonu, Minn. — V Clevelandu sta se v avtomobilu vozila od poroke nevesta Možina (Slovenka) in ženin Simson (Amerikanec) in tako nesrečno zadela v cestno železnico, da sta bila oba na mestu mrtva.

Še je čas, da ugodno menjate ameriške dolarje pri Slov. eskomptni banki v Novem mestu, ker se že čuti padanje dolarske vrednosti.

Potrjim srcem naznanjamo sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naš ljubljenski oče, tast in stric

IVAN KRAJEC

bivši tiskarnar, založnik in ravnatelj mestne hranilnice v Novem mestu

dne 26. septembra ob pol 7. uri zvečer v 79. letu v Gospodu zaspal.

Truplo blagopokojnega se prenese 28. septembra ob pol 4. popoldne od Božjega groba na pokopališče v Novem mestu.

Prosi se tihega sožalja.

Venci se hvaležno odklanjajo.

Kandija pri Novem mestu, dne 26. septembra 1921.

Žalujoči ostali.

Gospodarska Zveza

centrala za skupni nakup v Ljubljani

Podružnica v Novem mestu

ima v zalogi vse špecerijsko in kolonialno blago, izvrstno domačo svinjsko mast, razna umetna gnojila, žveplo za trte, galico, cement itd.

Lahki in težki bencin
za poljedelske stroje.

ZAHVALA.

Podpisana se zahvaljujeva za vse prisrčne pismene in ustmene častitke o priliki najine zlate poroke. Še posebno zahvalo sva dolžna mil. g. proštu dr. Seb. Elbertu za njegovo prijaznost, g. Hladniku in cerkvenemu pevskeemu zboru za krasno petje ter Obrtnemu društvu za častitke in godbi istega za podoknico na predvečer. Vsem najlepša zahvala!

Novo mesto, 22. septembra 1921.

LEOPOLD in MARIJA FISCHER.

Išče se - stanovanje s hrano
v boljši rodbini. Kje pove uprav. «Sed.»

Oglašujte v „Sedanosti“!

Šivalni stroj - dobro ohranjen
se ceno proda, tudi proti plačilu v živilih. — Kje, pove upravnistvo «Sed.»

Trgovina ALFONS OBLAK
v Novem mestu

priporoča špecerijsko, kolonialno
in galanterijsko blago.

Točna in solidna postrežba!

Potrebno in koristno je

da brez odloga potrdite sprejem denarja, ki Vam prihaja iz Amerike po našem posredovanju potom kr. poštno-čekovnega urada.

Pazite, da boste naznanili pošiljatelju natančni znesek, ki ste ga sprejeli, in dan, ko Vam je bil izplačan.

Radi mnogih pritožb ameriških rojakov o nesprejemu denarja v staro domovino in vsled nepotrebnega preiskovanja pri nas ter po pošlah Vas to prosimo.

Enake pritožbe so se po strogi preiskavi dosedaj izkazale skoraj v vsakem slučaju kot neopravičene. Večkrat se dobe ljudje, ki posebno sorodnikom radi prikrivajo sprejem poslanega denarja, češ, bo raje še poslal, ker bo mislil, da smo v potrebi. V resnici pa dosežejo nasprotno. Ko se po oficijelni preiskavi pošiljatelj prepriča, da je bil denar pravilno izplačan, izgubi spoštovanje in zaupanje ter mnogokrat dolgo traja, predno se odloči poslati zopet kak denar.

Konečno se obračamo še na one rojake in rojakinje, ki vsled malomarnega poslovanja nekaterih posredovalcev čakajo po več mesecev na poslani denar, da priporočajo svojim sorodnikom v Ameriki pošiljati denar potom naše banke.

Točna postrežba — to je vedno bilo in bo ostalo naše geslo.

FRANK SAKSER STATE BANK

82 Cortlandt-Street New York, N. Y.